

Walls of Wrath

פרשת בשלח תש"פ

EXODUS

PARASHAS BESHALACH

14 / 18-25

men. ¹⁸ Egypt will know that I am HASHEM, when I am glorified through Pharaoh, his chariots, and his horsemen."

¹⁹ The angel of God who had been going in front of the Children of Israel moved and went behind them; and the pillar of cloud moved from in front of them and went behind them ²⁰ It came between the camp of Egypt and the camp of Israel and there were cloud and darkness — while it illuminated the night — and one did not draw near the other all the night ²¹ Moses stretched out his hand over the sea; and HASHEM moved the sea with a strong east wind all the night, and He turned the sea to damp land and the water split. ²² The Children of Israel came within the sea on dry land; and the water was a wall for them, on their right and on their left.

²³ Egypt pursued and came after them — every horse of Pharaoh, his chariots, and his horsemen — into the midst of the sea. ²⁴ It happened at the morning watch that HASHEM looked down at the camp of Egypt with a pillar of fire and cloud, and He confounded the camp of Egypt. ²⁵ He removed the wheels of their chariots and caused them to drive with difficulty

Egypt said, "I shall flee before Israel, for HASHEM is waging war for them against Egypt."

²⁶ HASHEM said to Moses, "Stretch out your hand over the sea, and the water will go back upon Egypt, upon its chariots and upon its horsemen." ²⁷ Moses stretched out his hand over the sea, and toward morning the water went back to its power as the Egyptians were fleeing toward it; and HASHEM churned Egypt in the midst of the sea. ²⁸ The water came back and covered the chariots and the horsemen of the entire army of Pharaoh, who were coming behind them in the sea — there remained not a one of them. ²⁹ The Children of Israel went on dry land in the midst of the sea; the water was a wall for them, on their right and on their left.

2 קָחוּךְ הַיָּם בַּיַּבֶּשֶׁה — Within the sea on dry land. The Jews had to prove their loyalty by plunging into the water. Nachshon ben Aminadav, later the leader of the tribe of Judah, was the first to obey Moses' command; he walked forward until the water was up to his neck — then the sea split (Shemos Rabbah 21:9). The verse states that the water formed a protective wall for them on their right and on their left. R' Bachya cites a Midrash that what protected them at the sea was the Torah — which the Sages liken to water and which Israel was ready to accept at Sinai. Since Torah literature regards the right as the favored side and the one that symbolizes spiri-

tual accomplishment — which is why commandments are generally performed with the right hand — the water on the right symbolizes the essence of the Torah, and their left symbolizes *tefillin*, which is worn on the left arm. Thus Israel's ultimate protection, whether against raging waters or vicious armies, is the Torah and its commandments.

3 R. Munk
וְהָיָה לָהֶם חוֹמָה — And the water was a wall for them. This is one of the ten miracles that occurred at the Sea of Reeds (Avos 5:4). Before this, Israel witnessed spectacular events, but now, crossing the Sea of Reeds, they were surrounded by miracles on every side. Tradition relates that these walls of water were formed to the right and left of each of the twelve tribes marching side by side. They were transparent so that the Israelites could feel united as one great family at this historic moment of their deliverance from oppression, and their birth as a free, sovereign people. These walls prevented any attack from either side and the Egyptians were forced to enter the sea behind them. Accordingly, during the reading of this portion in the synagogue, the words *וּמִשְׁמַלְמֵלָם* on their right and on their left, are sung with particular emphasis.

צו שרגא פרשת בשלח דעת 5

איתא במדרש אבכיר (מובא בילקוט שמעוני רמז רל"ד בסופו) שירד המלאך סמאל ואמר לפניו: "רבש"ע, לא עבדו ישראל עבודה זרה במצרים, ואתה עושה להם ניסים. והיה משמיע קולו לשר של ים ונתמלא עליהם חמה ולכן כתיב חמה חסר) וביקש לטבען. מיד השיב לו הקב"ה: שוטה שבעולם, וכי לדעתם עבדוהו, והלא לא עבדוהו אלא מתוך שעבוד ומתוך טירוף דעת, ואתה דן שוגג — כמוהו, אונס — ברצון."

אלה הדברים 6 שמב

ובאמת מאחז"ל זה צריך ביאור, שהרי הקב"ה עשה ניסים רבים גם בתוך מצרים, ואיך מדוע שם לא בא סמאל לקטרג על ישראל על כך שהקב"ה עושה להם ניסים, מדוע המתין עד לצאת בני ממצרים.

מגד יוסף 7 רסח

וישב הים לפנות בוקר לאיתנו (שמות י"ד פסוק כ"ו)
איתא בילקוט (בשלח רל"ו) התנה הקב"ה תנאים עם הים שיהא נקרע לפני ישראל, דכתיב וישב הים לאיתנו, לתנאו שהתנה הקב"ה אתו ע"כ. והנה מסתברים הדברים שהתנאי היה על השינוי מדרכי הטבע, דהיינו הקריעה ולא השיבה, ואם כן היאך נדרוש זאת מהפסוק "וישב הים לאיתנו". ונראה שהתנאי

4 שכי' פניה
Additionally, we must explain the subtle nuances and differences found in the pesukim. In the earlier passuk, it states: "בתוך הים ביבשה". First it mentions: "in the midst of the sea" and then "on dry land." Whereas in the later passuk, it states: "ביבשה בתוך הים". First, it mentions "on dry land," and afterwards, it states "in the midst of the sea." Secondly, earlier it states: "והמים להם" "המים להם", meaning "wall," is spelled out completely, including the letter "vav." Whereas, when this phenomenon is repeated, it states: "והמים להם חמה". Here, the letter "vav" is omitted. This is elucidated by the Midrash (Yalkut Shimoni 238) as indicating that the sea was full of anger towards them — חמה. That being the case, why does the word "חומה" appear in its full form, including the "vav," in the earlier passuk, suggesting that the sea was not angry at them?

היה שהים יקרע לישראל בלבד ולא למצרים, שאילו יקרע גם למצרים, לא תצמח לישראל שום תועלת מזהקריעה, שכן עדיין ירדפו אחריהם. ולכן מדכתוב וישב הים לאיתנו על המצרים, הרי שקיים הים את תנאו ליקרע לישראל בלבד.

והנה (בפסוק כ"ב) כתיב "ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם". ובהמשך הפסוקים מספרת התורה איך המצרים רדפו אחריהם לתוך הים ושם טבעו. ולקמן (בפסוק כ"ט) כתוב "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם", שהיא בעצם חזרה מלה במלה על פסוק כ"ב, וכל זאת על שום מה? ולדברנו יש לבאר שלאחר שהוזכר שהים שב לאיתנו על המצרים, נכתב שוב שהים נפתח לישראל, להדגיש שהכל מקשה אחת - הצלת ישראל וטביעת המצרים, שכן עיקרו של קריעת ים סוף הוא להקרע לישראל בלבד, לכן אחר טביעת המצרים, הדר נכתב

שבני ישראל הלכו ביבשה, למימר דרך על ידי טביעת המצרים נתקיים "ובני ישראל הלכו ביבשה".

ולדברנו יש לבאר עוד מאמר חז"ל (ילקוט ראובני פסוק כ"ז, זהר תרומה כ"ז-ט"ז דף ק"ט) שבשעת קריעת ים סוף קטרגו מלאכים "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה". וראיתי מקשים, למה קטרגו כך דוקא בקריעת ים סוף ולא ביציאת מצרים, הרי בכל המכות לקו המצרים ולא בני ישראל. ההבנה זו בין ישראל למצרים היתה כל פעם בדרך נס, וכבר שם היו צריכים המלאכים לקטרג, "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה", ואם כן למה המצרים שותים דם בעוד ישראל שותים מים. ולדברנו מתבאר הדבר לנכון, שכן עיקר ההבחנה בין ישראל למצרים היתה בקריעת ים סוף, שהצלת ישראל וטביעת מצרים מקשה אחת היא ולא שייך זה בלא זה. מה שאין כן בענין המכות, אפשר הדבר של ישראל ולמצרים יהיה דם, ואפשרי מאידך שלשניהם יהיה מים, ואין מצבו של זה תלוי במצבו של זה.

ועל דרך זה גם נבוא לבאר מדוע אין גומרים את ההלל בשביעי של פסח משום "מעשי ידי טובעים בים", ולמרות כן בראשון של פסח גומרים את ההלל, אף שהמצרים ספגו עשר מכות. (ע"ע במאמר "קריעת ים סוף" שהארכנו בו).

וכתב על זה בספר "משך חכמה" להגרמ"ש מדוינסק זצוק"ל, הנהגה מצינו מצוות מעשיות כמו עבודה זרה, גילוי עריות, ושפיכות דמים עליהם יש עונשים חמורים וכבדים מאד כמו כרת, סקילה ושאר מיתות ביד, משאיכ ענינים השייכים יותר לנימוסין והליכות כמו לשהיר, רכילות, גול, שנאת חנם מחלוקת וכיוצא שאלה אין אפילו מלקות או משום שהוא לאו שאין בו מעשה, או משום שניתן לתשלומין וכיוצא. אבל המענין הוא בכך שכל זה נכון כאשר זה קרה לחיי, או או המצוות המעשיות הן בעלות עונשים כבדים ואילו המצוות

הנימוסיות בעלות עונשים קלים. אבל כאשר זה קורה לציבור או אז המצב הפוך לחלוטין וכמובא בירושלמי פאה: דורו של דוד כולם צדיקים היו ועיי שהיו בהן דילטורין (מלשינות) היו נפלים במלחמה וכו'. אבל דורו של אחאב היו עובדי ע"ז, ועיי שלא היו בהן דילטורין היו יורדין למלחמה ומנצחין בו, שאם הציבור נשחתין בעיי ועריות, על זה נאמר "השוכן אתם בתוך טומאתם", אבל בנימוסיות ומדות ולשהיר ומחלוקת, על זה נאמר "רומה על השמים וכו'" כלומר, הקב"ה מסלק שכנתו מהם.

ויתירה מזו מצינו שבמקדש ראשון היו עובדים עיי וגייע וכו', ובמקדש שני היו עוסקין בתורה ובמצוות וכו' וקרב משום שנאת החנם שהיתה בו. הרי אנו רואים אכזחה שאחרי הבית הראשון הוקם הבית השני, ואילו אחרי הבית השני זה כאלפיים שנה ועדיין לא נבנה הבית השלישי, ה' ירחם.

כך מוצאים אנו גם בדור המבול שעברו על כל עבירות שבעולם, אבל לא נחתם גור דינם אלא על הגול שפשטו ידיהם בגול וכמו שנאמר "הני משחיתם וכו' כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ", כלומר היה כאן גול של הציבור, הגול הציבורי היה לגטימי ומובן, ועל זה נחתם גור דינם. וכן בחטא העגל שחטאו בעיי, וחטא זה נמחל להם, ואילו חטא המרגלים שחטאו בלשון הרע ולא נמחל להם, ואדרבה, אחו"ל "אתם בכיתם בכיה של חנם, ואני אתן לכם בכיה לדורות" זה היה חורבן ביהמ"ק.

מעתה נבין את ענין קיטרוגו של סמאל, כאשר בניי היו במצרים אמנם ירדן למיט שערי טומאה ועברו כל עבירות החמורות והאסורות, אבל היתה ביניהם אחרות ולא היו בהם דילטורין, והשלום והאחזה שררה ביניהם. אבל כשהגיע לים מובא בחז"ל שנעשו לך כיתות, אחת אומרת גיפול לים, אחת - נשכך למצרים, אחת - נילחם כנגדם, אחת - נתפלל וכו' וכיון שהיתה ביניהם מחלוקת, והציבור נתחלק ונתפלג, אז ברגע זה הקב"ה דן אותם כבר כיהידים ולא כציבור, וכיהידים מגיע להם עונש חמור על העבירות שעברו במצרים. ולכן רק קיטרוג רק עכשיו בצאתם ממצרים, ורק עכשיו הקב"ה דן אותם כיהידים, ולכן רק עכשיו הקב"ה נתמלא "חמה" על העבירות החמורות שעברו במצרים ועל זה ביקש לטובען. וזה ביאור נפלא משובח לב.

זהו התבדל בין עשרת המכות, לבין קריעת ים סוף. גם שם, במצרים, היה עם ישראל עם של עובדי עיי. גם שם היה ניתן לקטרג: הללו עובדי עיי והללו עובדי עיי. ומכל מקום, בהיותם במצרים לא פעל הקטרוג - משום שהיו מלוכדים, והיתה להם מעלה של ציבור...

אבל לפני קריעת ים סוף, מה קרה? "ארבע כיתות נעשו לישראל על הים...!" ומיד, בא חשטן וקיטרוג...

(עיי משך חכמה)

שפתי חיים קצו
נמצא שהשונמית לא רצתה שהנביא יתפלל ויעורר רחמים עליה להצילה מדין ראש השנה ושכתב לשנה טובה ומבורכת ברוחניות וגשמיות, מפני שבכך תהיה שונה משאר העם ונפרדת מהם, ועל ידי כן תהיה נידונת לבדה ולא יגן עליה זכות הכלל.
למדנו מכאן את היסוד האמור שאדם זוכה לרחמי שמים בדינו, ולעזרה ברוחניות ובגשמיות באותה מידה שהוא מצטרף לציבור, ומרגיש את עצמו כחלק מהם ואינו מתנשא ומתגאה עליהם ומתבדל מהם. מידת הרחמים עם הכלל ישראל כוללת גם סיוע מיוחד לחזרה בתשובה ולהסרת הקשיים ושמטום הלב המעכבים את האדם מלשוב.

כל השפעות השי"ת ל"כנסת ישראל" וממנה לפרטים הקשורים בה

סיבת הדבר היא כי כל השפעותי ית' הן לשורש הרוחני העליון של כלל ישראל - כנסת ישראל, ומשם יורדת ההשפעה הרוחנית והגשמית לכלל ישראל בעולם הזה, ומתחלקת לאישים הפרטיים כפי מידת התחברותם לכלל, כמו שכתב רמח"ל ("ידעת תבונות" עמ' קפ) "מתוך עוצם ההתדבקות" - התלויה בריבוי מעשי המצוות של ישראל - "שפייע הקב"ה לכנסת ישראל ולכל כללות נמצאיו שפע של קדושה, דהיינו שפע אלוקי רוחני, ושפע של ברכה, שהוא שפע להצלחות אפילו בעולם הזה... ותתחדש הברכה בכלל התחוננים, ואח"כ יגיע אל האישים, כל אחד כראוי לו". כלומר "התרצות זו ושפע זה הם לעומת הכלל - כנסת ישראל, וכל אחד מקבל בדרך זה את השפע, לפי מה שהוא חלק מהכלל, ומקושר אל כנסת ישראל" (שם, ביאורים 445).

9 אוצרות בשלח התורה קז

ומיושב נמי מדוע בפסוק כ"ב כתוב "חומה" ובפסוק כ"ט "חמה" דאמרו חז"ל כשהים אמר מה נשתנו אלו מאלו הללו עובדי עיי והללו עובדי עיי, השיב הקב"ה זכות האמונה והבטחון כדאי להם. לכן על הכת הא' שהיו מאמינים לא נתמלא הים חמה דאלים וזכותיהו, אבל לכת שלא היו מאמינים כ"כ, הים נתמלא עליהם חמה, כיון להם את זכות האמונה אי"כ מה נשתנו אלו מאלו.

החדי"א זצ"ל וה"כלי יקר" מיישבים באופן נוסף: עפ"י מה שאמרו חז"ל, בני ישראל כניסתם לים היו צדיקים גמורים ואמרו אז את השירה, אמנם כאשר הגיעו אל שפתו השני של הים וראו את המצריים נכנסים, בתוך הים היו ממרים עם ה' שניא "וימרו על ים סוף" ואמרו כשם שאנחנו עולים מצד זה כך יעלו המצרים מצד אחר.

לפי זה מיושב דפסוק כ"ב מדבר בתחילת כניסתם לים לכן כתוב "ויבואו" בני ישראל, וכיון שהיו אז מאמינים לא נתמלא עליהם הים בחמה מה נשתנו אלו מאלו, דזכות האמונה והבטחון כדאי להם. פסוק כ"ט מדבר על זמן שהיו כבר כולם בתוך הים ובני ישראל "הלכו" בו, והיו אז ממרים עם ה' לכן כתיב "חמה" שהים נתמלא עליהם רוגז.

בספר "אפריון" ביאר עפ"י מה שכתב רש"י (בפי וירא) בפסוק "פן תדבקני הרעה ומתיי זז"ל כשהייתי אצל אנשי סדום היה הקב"ה רואה מעשי ומעשה

בני העיר והייתי נראה צדיק וכדאי להנצל, וכשאבא אצל צדיק אני כרשע וכן אמרה הצרפתית לאליהו וכו' עכ"ל.

וכן יש לומר כאן, כי עתה אחר שנאבדו המצריים ובני ישראל נראים לעצמן לא היו נחשבים לצדיקים, ולכן נתמלא הים חמה עליהם, אבל מתחלה שהיו הישריים כיימים היו ישראל נדונים לפי ערך המצריים ולגדם נחשבו לצדיקים.

Hashem is a forbearing King, tolerating insult in a manner beyond human comprehension. He is fully aware of everything done in this world, yet He allows us to move our limbs, although they actively rebel against Him.

Sources

- Using our limbs to go astray can be likened to a master giving a servant money for food. The servant then buys a stick and assaults his master—a terrible act!
Our sins cause anguish above. Nevertheless, Hashem overlooks our flagrant misbehavior. He let the Jews pass through the Yam Suf, even as Micha's idol went with them. The manna fell even after the Jews offered it to the golden calf. (Tanchuma)

Hashem could shrivel a person's arm as he is about to sin, as He did with Yeravam. (Melachim I 13:4)

Hashem chooses not to withhold our ability to function. He tolerates the insult. Hashem could argue, "If you wish to sin, don't use my soul to do it." Instead, He does not and grants us continued life. Even though He has the power to exact revenge and claim what is rightfully His, He is patient and forbearing until man repents.

We, too, must emulate this attribute. Even as we are deeply offended by insult, we should remember that we are created in Hashem's image. We can put aside our subjectivity, rising above pain and ego. We can exercise forbearance.

Inspiration

If Hashem practices restraint, man must also learn to restrain his negative character traits. (Reishis Chochma, Shaar HaYirah)

Wise individuals polish their people skills, becoming understanding and forgiving. They try not to take things personally, so they can sort real issues from illusory ones.

Tolerance is the source of noble qualities, the pathway to peace of mind. One who becomes gentle, humble, and forgiving lives an exemplary life. It is written, "This is the gate of the Almighty, and the Righteous shall enter within." Those who have acquired the precious virtue of tolerance merit to pass through the Holy entrance and approach G-d Himself. (Rabbi Simcha Zisel of Kelm)

If people insult us, they may lack the courage or humility to ask forgiveness. Sometimes they are unaware we were offended. It is possible to be more understanding, if one considers that the person who hurt you may sincerely believe he is trying to help.

Sometimes inner anguish underlies the outburst. Hidden, private pain takes many forms: perhaps your attacker has trouble at home; maybe his mother is terminally ill; he may have received bad news about a relative; or he has serious financial problems.

Remember, if we forgive others, Hashem forgives us. Hashem greatly desires His children to live in peace. This is a potential source of blessing for all. Strife and dissent bring tragedy and calamity in their wake. When we forgive others, we benefit by unloading the resentment and anger that endanger our physical and emotional wellbeing.

כלל ישראל וההתקשרות אליו הינם בעיקר מושג וקשר רוחני, והיינו, המציאות הרוחנית המקבלת את כל השפע מהש"ת היא "כנסת ישראל" הכוללת את כל נשמות ישראל, וכאשר בהיותם בעולם הזה הם מאוחדים בשאיפה אחת לעשות רצונו של מקום בכך הם קשורים לשורשם - כנסת ישראל (על פי "קל"ח פתחי חכמה" עמ' קצט). לכן מי שמתחבר לכלל (וכפי מידת התחברותו) יש לו קשר ושייכות אל השורש הרוחני העליון - כנסת ישראל, ומשם הוא מקבל סיוע ועזר לשוב בתשובה על אף שיש לו טמטום הלב. אבל הגאותו הנפרד מהכלל (ואפילו מי שמתבדל מהכלל שלא מתוך גאווה) אינו לו את הזכות והסיוע שניתן למי שמחובר לכלל.

בכמה וכמה מקומות בתורה נכתבו שתי מילים זהות בפסוק אחד או בפרק אחד, פעם אחת בכתוב מלא בוא"ו, ופעם בכתוב חסר בחסרון בוא"ו. בכל המקומות הללו הסביר הגאון מוילנה את הצורך בשינוי. בפרשתנו נמצאת התופעה לא בפסוק אחד אלא בשני פסוקים דומים המרוחקים אחד מהשני במסגרת שבעה פסוקים. ואלה הפסוקים: ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה, והמים להם חומה מימינם ומשמאלם" (יד, כב) - "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים, והמים להם חמה מימינם ומשמאלם" (יד, כט). ואת הפסוק האחרון ואת המילה חמה הכתובה בו בכתוב חסר, דרשו חז"ל וגילו בהם מאורעות סמויים מחשיבין: "והיו מלאכי השרת תמהין לומר: בני אדם עובדי עבודה זרה, מהלכין ביבשה בתוך הים? ומנין שאף הים נתמלא עליהם חימה? שנאמר והמים להם חמה" אל תקרי חומה אלא חימה" (מכילתא בא"ר). ומאליהן עולות השאלות: למה כעסו המים? ואם יש סיבה לכעס, מדוע היו המים חומה בצורה לישראל והגנו עליהם בפסוק כב, ומדוע שינו את טעמם לחימה של כעס בוער רק בפסוק כט? בשינוי דרכים מיישב הגאון מדוע הפכה ה'חומה' ל'חימה'. אנו נביא ראשונה

את התירוץ השני, שלא קשור לנושא הביטחון שבו אנו דנים. הגר"א מרחיב את התמונה ומצרף כמה הנחות יסודי: (א) המים כעסו על בני ישראל משום שהם העלו איתם ממצרים את פסל מיכה. כך דרשו חז"ל: "ועברו בים צרה והכה בים גלים" (זכריה י"א), א"ר יוחנן, זה פסלו של מיכה" (סנהדרין ק"ג ע"ב). ועוד דרשו חז"ל, "מיכה - שנתמכרך בבנין" (סנהדרין ק"א ע"ב), ולבסוף עלה איתם עם פסלו. (ב) פסל מיכה היה עם שבת דן. (ג) שבת דן היה מאסף לכל המחנות. כל הפקודים למחנה דן...לאחרונה יסעו לרגליהם" (במדבר ב, לא). (ד) בני ישראל יצאו ממצרים באותו הסדר שבו הלכו יותר מאוחר במדבר. סדר זה נקבע כבר בעלייתם של השבטים בני יעקב ממצרים לקבור את אביהם בכנען, כמובא ברש"י על הפסוק "וישאו אותו בניו" (בראשית נ, יג), "וקבע להם מקום, ג' למזרח וכן לדי' רוחות. ובסדרן למסע מחנה של דגלים. נקבעו כאן".

יש לשים לב לשינוי נוסף בין הפסוקים: בפסוק כב נאמר "ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה" קודם ים ורק אח"כ יבשה; ובפסוק כט הסדר הפוך, "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים", קודם יבשה ורק אח"כ בתוך הים. לכן מטעמים יגאון: "בפסוק הראשון שכתוב ויבואו בני ישראל בתוך הים, [החלק הראשון של] ישראל היו בתוך הים, ובני דן החולכים אחריהם היו עדיין ביבשה לכן כתיב והמים להם חומה - מלא, דלא היה עדיין קטרוג חטא כלל [כי המים עדיין לא ראו את הפסל שהיה עם שבת דן ביבשה]. באותו העת היו המים להם חומה להגן ולהציל, אולם לבסוף בעלייתם, כאשר קצה ראשון של השבטים עלו מהים ליבשה, ואז היו מחנה דן האחרונים ופסל מיכה עמם [בתוך הים], ובעת שהוצרכו מחנה דן לנס לעבור בתוך הים, היה הקטרוג איך יעשה הקב"ה נס אחר כי התועבה [=פסל מיכה] עמם. וזה שאמר ובני ישראל הלכו ביבשה הוצא הקצה הראשון [של ישראל] שכבר היו ביבשה, והאחרונים היו בתוך הים, אז המים להם חימה וכעס מרוב הקטרוג".

"The special quality of tolerance is found only in precious, noble souls. One who acquires it is always content. No matter what is decreed for him by Heaven, he does not complain, 'Why did G-d do this or that to me?' He is able to forgive those who wrong him, and he never insists on his rights." (Orchos Tzaddikim)

The Sea Was Full of Anger toward Those Who Waited for It to Split

Let us begin our inquiry with the enlightening explanation of the Gra of Vilna, zv"z, found in Kol Eliyahu and also in the commentary of the Kli Yakar. They explain that at the time of "Krias Yam Suf," Yisrael was comprised of two distinct groups. The first group consisted of tzaddikim, trusting in Hashem, the likes of Nachshon ben Aminadav and the entire tribe of Yehudah. The Gemara (Sotah 37a) attests to the fact that they leaped into the sea and when the waters reached a life-threatening level, they screamed out to Hashem (Tehillim 69, 2): "וְשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָא מַיִם עָד" — save me, O G-d, for the waters have reached the soul. In

the merit of that act of faith, the sea split for them and transformed into dry land. In contrast, however, there existed a second group that did not leap into the sea; rather, they waited for the sea to split and become dry land; only then did they enter its midst.

Now, regarding the passuk (Shemos 14, 15): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: — Hashem said to Moshe, "Why do you cry out to Me? Speak to Bnei Yisrael and let them journey!" — Rashi comments in the name of the Midrash: "כִּדְאֵי זְכוֹת אֲבוֹתֵיהֶם וְהֵם, וְחַמּוּנָה שֶׁהֵאֱמִינוּ בִּי וַיִּצְאוּ, לְקִרְוֵה לָהֶם הַיָּם — the merit of their forefathers, and of themselves, and the faith they had in Me when they went out are sufficient to split the sea for them. This teaches us that the sea split for Yisrael in the merit of their "emunah." Therefore, those tzaddikim who believed in Hashem and his loyal servant Moshe, and jumped into the raging waters without fear for their lives, deserved to have the sea split on their behalf.

Now, we can appreciate why the narrative seemingly repeats itself and mentions twice that Bnei Yisrael went into the midst of the sea on dry land. The first time refers to the tzaddikim, who jumped into the sea, and only afterwards did the waters split and transform into dry land. Therefore, the passuk accurately states: "Bnei Yisrael entered the midst of the sea on dry land." First, they jumped into the sea -- "בְּתוֹךְ הַיָּם" — and only afterwards did they walk on dry land -- "בִּיבֹשָׁה". Regarding this first group, the Torah goes on to say: "And the water formed a חוּמָה (wall) for them on their right and on their left" — where the word "חוּמָה" appears in its complete form with a "vav." For, the sea was not enraged by these tzaddikim; on the contrary, it gladly formed a protective wall around them.

21

The latter passuk, however, refers to those who did not possess that level of "emunah" in Hashem. Instead, they waited for the sea to split first and become dry land; only then did they enter on dry land what had previously been the sea. Therefore, the narrative reflects this fact by changing the order as follows: "And Bnei Yisrael went on dry land in the midst of the sea" — they only entered the sea when it had already transformed into dry land -- "בִּיבֹשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם". Seeing as they lacked the "emunah" of the previous group of tzaddikim, a subtle but significant change appears in the passuk: "The water formed a חוּמָה (wall) for them, on their right and on their left." Here the word "חוּמָה" appears without a "vav," indicating that the sea split for them begrudgingly and was enraged by their behavior. They lacked "emunah" and did not deserve to have the sea split on their behalf. It only split for them in the merit of the tzaddikim.

התשובה השנייה של הגאון היא עיקר דיונו. ההבדל בין שני הפסוקים נובע מתיאור של שתי קבוצות שונות בעם: לצדיקים שימש הים חומה, ולרשעים הוא עורר חימה. גם כאן מקור ההבדל הוא בסדר המילים השונה בפסוקים. 'דהנה בבני ישראל היה שתי כתות, אנשים צדיקים המאמינים בו' ובעלי בטחון, והם הלכו תיכף לים עד כי בא מים עד נפש, וכדאיאת במדרש דקפץ נחשון בן עמינדב, ואחריו כל שבט יהודה'. והנה איתא במדרש דהיה קטרוג מה נשתנו אלו מאלו, הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה, והשיב הקב"ה זכות האמונה והביטחון כדאי להם, א"כ גבי בני ישראל שהלכו בתוך הים מקודם באמונה וביטחון, ורק אחרי זה היה היבשה - שפיר היה להם המים חומה - כחומה. אבל כת השניה דלא היו מאמינים כל כך עד שראו בעיניהם היבשה, ולכך כתוב עליהם דהלכו ביבשה בתוך הים - קודם יבשה - לכן היה המים להם חימה ר"ל קטרוג מה נשתנו אלו מאלו" (קול אליהו, אות נז).

קול אליהו, בשלח אות נה. לפי תירוץ זה הפסוק הראשון נאמר בחצות. בתחילת בקיעת ים

סוף והפסוק השני - לקראת בוקר, לפני שהמים שבו לאיתנם, כאשר רוב המחנה כבר עלה ליבשה ממל, ואחרוני היהודים היו עדיין במים.

22

12 Rav Asher Weiss on Emunah and Bitachon

A. What Is Bitachon?

There is a major question relating to the entire concept of bitachon: What exactly is the nature of this trait?

In regard to this matter, we find two main approaches:

- There are those who say that bitachon involves knowing that everything is in Hashem's hands and that nothing is beyond Him, and moreover, that everything is conducted with hashgachah pratis (Divine Providence). This means that in every ordeal, challenge, and difficulty a person encounters he should know that all is in the hands of Heaven and, if it is His will, Hashem can save him from danger. The Gemara tells us, "Even if a sharpened sword is resting on a person's neck, he should not despair of [Divine] mercy."¹ However, having bitachon does not necessarily include trusting that Hashem will help him or save him from danger, suffering, and harm.
- There are those who maintain that bitachon does indeed mean that a person can trust Hashem to save him from distress and damage, and to supply all of his needs with His abundant loving-kindness. Indeed, through the person trusting in Hashem, the merit of his bitachon will ensure that he is saved from suffering and harm.

Let us examine these two opinions.

23

TRUSTING IN HASHEM'S SUPERVISION AND CONTROL

The Chazon Ish, in his sefer Emunah U'Bitachon, writes that when a person finds himself in a difficult situation and says, "Hashem will help," certain that nothing bad will happen to him—he is making a mistake.² Where does this confidence that Hashem will render assistance come from? After all, there is such a thing as Divine justice and there is a Judge, so that perhaps it has been determined that he is deserving of this distress. Rather, the Chazon Ish explains that bitachon is the practical application of emunah. Emunah is an abstract concept and bitachon is its test. One who has trust in Hashem pays no heed to the naturally expected outcome; for even if a person is lying on his deathbed it is within Hashem's power to heal him. However, there is no basis for trusting that Hashem will in fact help him if he is not deserving of it.

He writes:

There is an age-old misconception which has taken root in the heart of many with regard to the concept of bitachon. The term bitachon, which refers to a praiseworthy and fundamental trait among the pious, has been transformed into an obligation to believe that in every situation that a person encounters, and every crossroads on which he stands with two roads open to him for the future [only one of which is good], that it will certainly turn out to be good, and that any tendency to worry about the opposite of good stems from a lack of bitachon.

This view of bitachon is incorrect. As long as the future has not been established through prophecy, it remains uncertain, for who knows Hashem's system of judgement and recompense? Rather, bitachon means the belief that there is no happenstance in the world, and that everything which takes place in the world has been decreed by Hashem...

When a person encounters a situation which, in accordance with the way the world works, holds the expectation of danger, it is natural that he will be afraid. His distress at that time may weaken him from remembering that we are not governed by happenstance and that there is nothing to prevent Hashem from saving him and replacing his current circumstances with different ones. When a person restrains himself in such a difficult hour, cultivating within himself the truth that nothing comes about by chance but is rather from Hashem, whether for good or for ill; when the root of his emunah dissipates his fear and gives him the courage to believe in the possibility of rescue, so that he is not inclined to predict a negative outcome more than a positive one—that attitude is called bitachon. He will not tend [in his expectation] toward the bad more than toward the good. The trait of bitachon entails one establishing himself on a standpoint of emunah, even as he is mindful of the possible suffering [that may ensue], and to be aware that no harm came to him by chance, for there is no happenstance in the world. Everything is from Hashem.

25

The Chazon Ish's position in this matter is clearly stated: The mitzvah of bitachon is not to trust that Hashem will necessarily help and rescue him and that nothing bad will ever happen to him. Rather, it is to believe that Hashem is capable of helping, and that things do not tend on their own toward good or bad, but are rather conducted through hashgachah. By His will He afflicts and By His will He heals, and nothing is beyond His ability.

Moreover, a simple reading of his words also implies that having bitachon itself does not generate any positive effect on the outcome of

Salvation depends solely on the person's deeds, which determine whether he or not he is deserving of Divine assistance.

TRUSTING IN HASHEM'S KINDNESS AND SALVATION

26a

However, there are many sources from the works of our sages throughout the ages, and even in the teachings of Chazal themselves, which imply that having bitachon does have a positive effect. Through the very act of trusting in Hashem, a person merits miracles and salvation, and bitachon has the power to elicit Hashem's mercy and protect a person from all harm.

Let us clarify this matter further.

There is a well-known statement of Rabbi Chaim of Volozhin, in his *Nefesh Hachaim*, regarding the power of bitachon. He writes:

There is a great and wondrous means through which a person can remove and annul all [harmful] judgements from having any effect on him, and can prevent the will of others from having control over him. When a person establishes in his heart and declares, "Hashem is the true God, and there is none other apart from Him. There is no other power in the world or in any of the [higher] worlds; everything is filled only with His simple Unity, may His Name be blessed," and completely dismisses [everything else] from his heart, He does not regard any other force or will in the world, subjugating himself in purity and devotion only to the Sole Master, Blessed is He. Correspondingly, Hashem will provide for him and bring about an annulment of all forces and wills in the world, so that they can do nothing at all against the person.³

The *Nefesh Hachaim* was preceded in this regard by the *Baal Shem Tov*, who writes:

One who truly possesses the trait of bitachon in Hashem, even if numerous bad decrees have been leveled against him, Heaven forbid, it is impossible for middas ha'din to rule over him. This

is something that is tried and tested, and indeed, is explicitly stated in the pasuk: "A Song of Ascents. Those who trust in Hashem are like Mount Zion that falters not but abides forever" (Tehillim 125:1).⁴

27

We see that the bitachon of the Jewish People at that time had the power to bring about a miracle for them.

Also discussing the same historical event, the *Ohr Hachaim* writes:

"Why do you cry out to Me?" Meaning, this matter is not dependent on Me, even though I wish to perform a miracle. Or since because they are unworthy, middas ha'din prevents it, and middas ha'rachamim is not strong enough to overcome middas ha'din that is blocking it. Hashem then told Moshe to speak to B'nei Yisrael (that they should travel forward). This was the advice given to strengthen the side of chessed and compassion: Speak to B'nei Yisrael and let them strengthen their emunah with all their hearts. Let them go in to the Sea before it splits, on the basis of their trust that I will perform a miracle for them, and through this My mercy will overcome. "Lift up your staff"—through the means of this good deed a miracle will be performed for them and the Sea will split, for bitachon and emunah have great power to ensure a good outcome for them.⁵

We see that emunah and bitachon have the power to strengthen Hashem's middas ha'rachamim.

On the other hand, we find that a diminution of bitachon strengthens middas ha'din.

28

אכן לא הכל שלמים עם תפיסה זו במידת הבטחון. החיים, כידוע, אינם "סיפורי חסידים", ולא תמיד מציעים סוף טוב לכל סיפור. נכון, שגם "מתנגדים" מובהקים עומדים לעתים פעורי פה למראה ניסי "ביטחון" שלא מעלמא הדיון, אבל מאידך גם חסידי חסידים יודו שלא כל מעשה אדמו"ר ורבי מסתיים ב"מופת". וכך כתב הרמב"ן: "כל הבוטח מאמין, לפי שאין אדם בוטח אלא במי שמאמין בו שהיכולת בידו למלא שאלתו, ואין כל המאמין בוטח, כי לפעמים ירא שמא יגרום החטא, או שמא קבל כבר על מעשיו בניסים שעשה לו הבורא, ומאשר מוצא עצמו חוטא ופושע כנגד חסדי הבורא יתברך, אינו נושא נפשו לבטוח בו שיצילו מצרותו".¹²

32 **אלא** הכוונה היא, המלאך גבריאל הוזר את הים שהוא לא יכול לעמוד כנגד התורה והמצוות שעתידין בני ישראל לקבל ולקיים, כי טבע העולם הוטבע להתנהג על פי התורה והמצוות, ובמילא אינו יכול מטבעו להטביע את בני ישראל העתידין לקיים את המצוות, כי הים אינו יכול לעמוד נגד התורה ונגד מילה, ציצית ותפילין.

ולפי זה נבין גם את העניין שהארץ לא רצתה לקבל את מתי מצרים, כמו שאמרו חז"ל במכילתא (שירה ט) ובתרגום יונתן (להלן טו, יג), כי אמרה "מה בשעה שקיבלתי את דם הבל שהיה יחידי, נאמר לי 'ארור אתה' (בראשית ה, יא), עתה איך אוכל לקבל אוכלוסין הללו", עד שנשבע לה הקב"ה שאינו מעמידה בדין.

החשש של האדמה לא היה מהעונש שהיא עלולה לקבל, אלא טענה שאין חטבע של הארץ מאפשר לעשות דברים החפוכים מרצון השי"ת ומרצון התורה, והיות שאצל הכל ראתה האדמה שמעשה זה אינו רצוי בעיני ה', היא לא רצתה ולא הייתה מסוגלת לעבור על רצונו ית', עד שנשבע לה הקב"ה שאינו מעמידה בדין, ואז היא הייתה יכולה לקבל את מתי מצרים בתוכה.

14 / WORLDMASK R. Tatz

33

Torah and the world parallel each other exactly. Torah is the spiritual core, the world is its physical expression. Although this idea is quite well-known, at its heart is an element which is often entirely unknown or seriously misunderstood. Let us delve into the relationship between Torah and the world as deeply as possible in order to discover some of the true wonder which it contains.

The nature of the parallel between Torah and physical reality is that *Torah is the cause and the world is the result*. It is not enough to understand that there is a correspondence between every detail of the physical universe and the Torah; it is essential to realize that each detail of the world exists because the Torah says so. In fact, every fine nuance of each detail exists exactly as it does in the world only because the Torah itself contains each of those details within details.

The analogy most commonly used to portray this relationship is that of a blueprint – the Torah is the blueprint

of the world; just as an architect first draws up plans and the builder then follows those plans when building the physical structure, Hashem first brought the Torah into being and then created the world using the Torah as its plan: "Istakel b'Oraisa u'bara alma – He looked into the Torah and created the world." But there is another depth here: the Torah is not simply a plan in the sense of an architect's drawings; it is a plan in the sense of genes which themselves actually carry out the construction of the organism which results from the code carried in those genes. Certainly, the genetic code corresponds to the physical features which the organism possesses, but it would be a serious mistake to imagine that this correspondence is descriptive, that the genes somehow reflect in coded form the physical reality; the genes do not describe, they do not reflect – they are the reason that the body looks as it does, they are the instructions and the mechanism which construct the physical. In fact, the body is a reflection of the genes!

The Torah is the genetic material of the world. The words of Torah are Hashem's words; but Hashem's word was not simply spoken by Him at the time of the Creation (and then recorded in the Torah later) while He created the world by some unrelated means; His word was the means, the mechanism of Creation. Each word spoken by Hashem in creating the world crystallized into the object it described; this is the secret of the two meanings of the word "davar" – an "object", and a "word"; an object in the world is Hashem's word concretized.

בברכות קריאת שמע (מערב) מופיע שלוש פעמים התואר "בנים" ביחס לבני ישראל. ובכל הפעמים תואר זה נאמר ביחס לקריעת ים סוף: "המעביר בניו בין גזרי ים סוף", "וראו בניו גבורתו שבתו והודו לשמו", "מלכותך ראו בניך בוקע ים לפני משה...". עובדה זו מלמדת אותנו כי יכולתם להגיע לדרגה כה גבוהה של אמירת שירה, נבעה מעצם היותם בגדר בנים למקום.

ואמנם פשר העניין נמצא בדברי המהר"ל (שם): "כי השירה היא לפי מדרגת הנמצא. וזה כי ענין השירה כי העלול אשר נמצא מן העלה משתוקק אל עלתו אשר הוא בא ונמצא ממנו, ולכך משתוקק אל עלתו אשר בראו. ודבר זה כאשר הוא עלול ונברא בעצם, ר"ל שהוא עלול בעבור עצמו ואינו בריאה שנברא בשביל דבר זולתו, שאם לא נברא מצד עצמו רק כדי לשמש זולתו כמו הבעלי חיים שאינם מדברים, כיון שאינו עלול בעצם שהם נבראים בשביל האדם אין עליו שם עלול שיהיה משתוקק אל העלה, שלא נברא מצד עצמו. ולפיכך אין ראוי לומר שירה רק ישראל מה שהם נקראים בנים אל השם יתברך והם עלולים בעצם ממנו, לא כמו העכו"ם שהם נבראים בשביל ישראל. אבל ישראל נקראו בנים ועלולים מן השם יתברך, ועלול כזה משתוקק אל העלה. וזהו השירה שהוא ההשתוקקות העלול אל העלה".

ביאור דברי המהר"ל הוא, שכל מציאות תופסת את עצמה כחלק מהתכלית אשר אותה היא משמשת. מציאות הנמצאת כדי לשמש מציאות אחרת, רואה את עצמה גם כחלק ממצאות הממציא, אך גם כחלק מאותה מציאות שהיא משמשת. אך מציאות הנמצאת רק כדי לשמש את הממציא, היא תופסת את כל עצמותה כחלק בלתי נפרד מעצמות הממציא.

בני ישראל וכו' לומר שירה על הים משום שהקב"ה העבירם מתוקף היותם בניו - "המעביר בניו". בים סוף בני ישראל עמדו על עומק המשמעות שהם בנים למקום, ואין להם שום תפקיד בעולם אלא לשמש את המצאות שבראה אותם.

מכוח הכרה זו בטלו את האיני שלהם המבדיל אותם לעצמם, וייחסו את כל עצמותם לאביהם שבשמים, בבחינת "ברא כרעא דאבוה" (הבן נמשל לרגל האב, משום שהוא ממשיך את מציאותו).

38

ביאור הדברים, מה שהשמיע קולו לשרו של ים ונתמלא עליהם חמה וביקש לטובען, אין הכוונה שסמאל ציווה לים שיתמלא חמה, אלא השמיע קולו שישראל עברו עבודה זרה, והיות שכל מציאות טבע העולם הוטבעה על יסוד התורה והמצוות, לכן הים מטבעו התמלא חמה על כך שבני ישראל עברו עבודה זרה וביקש לטובען, שכן טבע הים מצד עצמו מנע את בני ישראל מלעבור בתוכו ולהינצל.

כי כמו שטבע העולם הוא שהארץ מקבלת זרע ומגדלתו ומפתחת הגרעין הראוי לאילן, אבל אם אדם יחרוש ויזבל וישקה ויעשה את כל עבודת האדמה מבלי להניח את הגרעין באדמה, לא יצמח ולא יגדל שום דבר, כי כך הוא חטבע וכך היא המציאות.

כך בדיוק היא המציאות האמיתית של הבריאה כולה, שהיא מתנהלת ומודרכת אך ורק על פי התורה והמצוות, ולפי זה הים לא יכול מטבעו להיבקע לעובדי עבודה זרה. עד שהשיב הקב"ה: "וכי לדעתם עבדוהו, ואין אתה דן אונס כרצון, אז היה הים יכול מטבעו להיבקע בבניהם."

31

וזהו הביאור בדברי חז"ל (שם): "יורד המלאך גבריאל עמחם, והיה מכריז במים לימין: 'זיהורו בישראל שעתידין לקבל התורה'. ולשמאל היה אומר: 'זיהורו באלו שעתידין להניח תפילין'. ושלפניהם היה אומר: 'זיהורו באלו שעתידין להיות חותמין לפניהם בברית'. ושלאחריהם היה אומר: 'זיהורו באלו שעתידין לחראות קשר של תפילין וכגון ציציותיהן'."

במבט ראשון, כוונת המדרש היא שגבריאל המלאך עורר את הזכויות של עם ישראל: זכות קבלת התורה וזכות ברית מילה, תפילין וציצית, ובשל כך נקרע להם הים.

אולם לא יתכן לפרש כך, כי אי אפשר לדרוש זכויות ולהשתמש בזכויות על שם העתיד, עוד לפני שקיימו את התורה והמצוות, והנה גבריאל היה מכריז על הזכויות שהם עתידין לקיים, ועוד, כי גבריאל לא ביקש להשתמש בזכויות שלהם להצילם, אלא הוא 'זיהורו' את המים שלא להטביע את ישראל. מה פשר אזוהרה זו.

Hence, it is fitting at this time, to entertain a perplexing question related to the subject of "Krias Yam Suf" In the entire Torah, we do not find the terminology "kriah" related to Yam Suf; rather we find the term "bekiah," as evident in the following passuk (Shemos 14, 16): "ונטה את ידך על הים ובקעהו" — and stretch your arm out over the sea and split it (u'veka'eihu). Similarly, it states (ibid. 14, 21): "ויבקעו המים" — and the waters split (ya'yibak'oo). In both instances, we find a form of the term "bekiah" employed and not "kriah." So, why did our blessed sages choose to employ the term "kriah" in relation to the phenomenal splitting of the sea — as evidenced by the two quotes from the Talmud above -- rather than the term "bekiah"?

35 The Sea Split a Second Time Specifically for Dasan and Aviram

As it is the nature of Torah to be elucidated from seventy various aspects, I would like to offer up on the Royal table a wonderful reconciliation regarding the redundancy and changes noted in the pesukim under discussion. I will refer to the brilliant words of my esteemed uncle, Rabbi Avraham Aharon Friedman, z"l (who passed away during the years of upheaval on the 19th of Teves 5703, hy"d), in his sefer Beis Avraham Beis Aharon on the Pesach Haggadah, appearing in the commentary Ruach Chadashah. Here is the gist of what he writes.

In the Machzor Beis Yisrael for Pesach, he presents a fascinating idea in the name of the Midrash. Dasan and Aviram originally remained in Mitzrayim with Pharaoh; they were not with Bnei Yisrael when the sea split for them. Afterwards, however, when they witnessed the miracle of "Krias Yam Suf" and how the waters fell back upon the Egyptians, they regretted their decision and opted to rejoin Yisrael. Then, amazingly, the sea miraculously split a second time specifically for them.

Support for this notion can be found from the following passuk in this week's parsha (Shemos 14, 3): "ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגור עליהם המדבר" — and Pharaoh will say to Bnei Yisrael, "They are confined in the land; they are closed in by the midbar." But how will Pharaoh be able to say such a thing to Bnei Yisrael after they have already left his realm and his presence? Rashi solves this difficulty as follows: "לבני ישראל, על בני ישראל" — rather than speaking to Bnei Yisrael, he will be addressing his ministers and servants with regards to Bnei Yisrael and telling them that Bnei Yisrael are confined and trapped. Targum Yonatan, however, provides a different interpretation: "ויאמר פרעה לדתן ולאבירים בני ישראל דמשתירון" — the passuk is informing us that Pharaoh will address members of Bnei Yisrael that will remain behind in Mitzrayim, namely Dasan and Aviram.

36 This interpretation agrees very nicely with the Midrash — that Dasan and Aviram were not part of Yisrael at the time of "Krias Yam Suf." Instead, afterwards, when they changed their minds, the sea split especially for them. A similar explanation is found in the Be'er Mayim Chaim on the passuk (Shemos 14, 29): "ובני ישראל הלכו ביבשה וגו' מועט רבים שנים, לומר כי על שנים מישראל לבד נקרא הים, והם דתן ואבירים שאמרו חז"ל שנשארו ונקרא הים עליהם לבד" — the minimum plurality is two; so when the passuk states that Bnei Yisrael entered on dry land, it is referring to a mere two members

for whom the sea split, and they are none other than Dasan and Aviram — with regards to whom Chazal stated that they remained behind and the sea subsequently split for them alone. This viewpoint is also expressed in the Chiddushei Maharil Diskin (Shemos): "ושמעתו בשם אדמו"ר ז"ל שאיתא במדרש שהים נקרא לפניהם".

This now illuminates for us the precise language employed by the two pesukim. The earlier passuk is speaking of the first time the Yam Suf split on behalf of the entire nation of Yisrael. With regards to them it is written: "ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה" — and Bnei Yisrael shall come into the midst of the sea on dry land. For, in fact, Nachshon ben Aminadav and the tribe of Yehudah leaped into the sea ahead of everyone else; afterwards, following their lead, all of Yisrael joined them, jumping first into the midst of the sea -- בתוך הים — and only afterwards did they walk on dry land -- ביבשה. Regarding them the Torah states: "The water formed a חומה" for them, to their right and to their left." Here the word "חומה" appears in its full form, with a "vav," because the sea was not angry with them; rather it formed a protective wall around them, to their right and to their left.

Subsequently, however, the Torah recounts how the Egyptians pursued Yisrael into the midst of the sea that had turned into dry land. At that point, HKB"H instructed Moshe to stretch his arm out over the sea and cause the waters to return and envelop the Egyptians: "וישובו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד, ובני ישראל הלכו -- The waters came back and they covered the chariots and the horsemen of the entire army of Pharaoh, who were coming behind them in the sea — there remained not a one of them. And Bnei Yisrael went on dry land in the midst of the sea; the water formed a wall for them, on their right and on their left. It is now obvious that this latter passuk: "And Bnei Yisrael went on dry land in the midst of the sea" — is referring to after the waters already returned to envelop the Egyptians.

Based on what we have learned, the picture becomes quite clear. The second passuk is talking about Dasan and Aviram, whom the Torah refers to as Bnei Yisrael in the passuk: "ואמר פרעה לבני ישראל" — מרעה לבני ישראל. As the Targum Yonatan explains, this passuk refers to Dasan and Aviram, who remained behind in Mitzrayim. For them the sea split a second time after it had returned to its original state to drown the Egyptians.

38 This then is the interpretation of the pesukim: "The waters came back and they covered the chariots and the horsemen of the entire army of Pharaoh, who were coming behind them in the sea — there remained not a one of them." Nevertheless, the sea split a second time for the sake of Dasan and Aviram. "And Bnei Yisrael" — namely Dasan and Aviram, who had remained in Mitzrayim — "went on dry land in the midst of the sea." Here the Torah specifies that they went: "ביבשה בתוך הים" -- on dry land in the midst of the sea. For, they entered the sea after it had already turned into dry land once for Yisrael, at the first splitting of the Yam Suf, and subsequently it became a sea once again. So, regarding Dasan and Aviram, it is written: "והמים להם חמה מימינם ומשמאלם" — where the word חמה appears without a "vav." This indicates that the sea became enraged — full of חמה — due to the fact that it had to split a second time for their sake. This is the gist of his beautiful explanation.

39 Toward Morning the Sea Returned "לאיתנו" — to the Condition Agreed upon with HKB"H

I, the son of his brother, wish to add to the words of my uncle, z"l. According to his magnificent interpretation, we can reconcile a difficulty in the narrative addressed by the commentaries. When the sea returns to envelop the Egyptians, it states (Shemos 14, 27): "ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בוקר לאיתנו" -- Moshe stretched out his hand over the sea, and toward morning the water went back to its power. This is elucidated by the Midrash as follows (B.R. 5, 5): "אמר רבי יוחנן, תנאין התנה הקב"ה עם הים שיהא נקריע: לפני ישראל, חדה הוא דכתיב (שמות יד-כז) וישב הים לאיתנו, לתנאו שהתנה עמו — Rabbi Yochanan said: HKB"H imposed conditions upon the sea — that it split before Yisrael — as it is written: "The sea went back to its power (לאיתנו)," to its condition (לתנאו) that had been agreed upon.

All of the commentaries led by the Ohr HaChaim hakadosh find this perplexing. HKB"H stipulated that the sea split for the sake of Yisrael. Why then is this stipulation alluded to when the sea returned to its original state toward morning to cover up the Egyptians and not when the passuk describes the actual miracle of "Krias Yam Suf"? It appears that we can resolve this difficulty, however, according to my uncle's explanation. For, the initial splitting of the sea for the sake of Yisrael did not require the stipulation HKB"H imposed upon the sea. After all, the purpose of taking Yisrael out of Mitzrayim was so that they would receive the Torah on Har Sinai.

a stipulation with all of creation and said, "If Yisrael accept My Torah then all is well; if not, I will return you to chaos and nothingness." Hence, the sea itself wanted to split for the sake of Yisrael, so that they would receive the Torah. After all, if they were unable to leave Mitzrayim and would not receive the Torah, all of creation, including the sea, would return to a state of nothingness. Clearly, every creation desires its continued existence rather than its elimination.

Yet, when the sea was supposed to split a second time for the wicked Dasan and Aviram, it refused. Nevertheless, it was obligated to honor and uphold the condition that HKB"H had imposed upon it — to split for the sake of Yisrael as long as the need existed. Therefore, at the time of the first splitting, the stipulation HKB"H made with the sea is not mentioned; since there was no need for it. With the second splitting, however, for the sake of Dasan and Aviram, it was necessary to impose the condition.

This then is the message conveyed by the passuk: "וישב הים למנוח בוקר לאיתנו" and the elucidation in the Midrash "לתנאו". Even after the waters had returned to envelop the Egyptians, it still had to uphold the condition imposed upon it by HKB"H — to split a second time for the sake of Dasan and Aviram. Hence, the Torah proceeds to clarify why the condition was necessary at this time: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" — because this time it was splitting for Dasan and Aviram solely in the merit of the condition HKB"H imposed upon the sea at the time of creation.

Dasan and Aviram Were Jewish Guards Who Received Beatings on Behalf of Yisrael

A Person's Sustenance Is as Difficult as "Krias Yam Suf"

It appears that we can add a spicy tidbit to his incredible explanation regarding the fact that HKB"H arranged for the sea to split a second time especially for Dasan and Aviram. We have learned that every person's success in life depends on "Krias Yam Suf," in keeping with the statements: "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף" — a person's sustenance is as difficult to come by as "Krias Yam Suf" — and "וקשין לזווג כקריעת ים סוף" — it is as difficult to pair them as "Krias Yam Suf." So,

It is precisely for this reason that HKB"H prepared the remedy in advance of the ailment — by having the sea split specifically for Dasan and Aviram. For, in truth, they were wicked men except for the fact that they had the merit of receiving beatings on behalf of Yisrael in their capacity as guards. Thus, a path was paved for all Yisrael throughout the generations. Whenever they will require sustenance or a proper mate — which are as difficult as "Krias Yam Suf" — they will be deemed worthy in the merit of their physical toiling in the study of Torah and the fulfillment of mitzvos. For, these demand an enormous physical toll as taught in the Gemara (Berachos 63b): "מנין שאין דברי תורה מוקשימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר (במדבר יט-יד) זאת התורה אדם -- from where do we know that words of Torah are not retained except by one who kills himself for the sake of the Torah? For it is stated: "This is the Torah of a man who dies in a tent."

Furthermore, if they extend themselves physically or financially to assist their fellow Jews, they will be no less worthy than Dasan and Aviram to merit "Krias Yam Suf." In this manner, they will merit receiving the necessary sustenance or

finding the appropriate mate, which are as difficult to come by as "Krias Yam Suf." According to what we have discussed, we can appreciate that which is written with regards to the mitzvah of tzedakah (Devarim 15, 10): "נתון תתן לו ולא ירע לבבך -- you shall surely give him, and let your heart not feel bad when you give him, for in return for this matter, Hashem, your G-d, will bless you in all your deeds and in your every undertaking. In the merit of taking one's hard-earned money and giving it to the poor in the form of tzedakah, one becomes worthy of "Krias Yam Suf" — no less so than Dasan and Aviram for whom the sea split due to their self-sacrifice on behalf of Yisrael. In this merit, a person will merit ample sustenance, which is as difficult as "Krias Yam Suf."

Following this line of reasoning, we can explain why our blessed sages refer to the incredible miracle of Bnei Yisrael passing through the sea in terms of "kriah" -- "קריעת ים סוף" — even though the Torah employs the term "bekiah" -- "ויבקעו המים". For, if we analyze the difference between the terms "bekiah" and "kriah," we find that "bekiah" can be applied even to something performed entirely voluntarily — in accordance with one's will.

The term "kriah," however, is usually associated with something that involves significant distress. For example, we find in sefer Bereishit (37, 29): "וישב ראוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהָנָה אִין יוֹסֵף" — Reuven returned to the pit and, behold,

This enlightens us as to why the Torah characterizes the incredible miracle of Yisrael passing through Yam Suf in terms of "bekiah": "ויבקעו המים". For, the Torah employs this term solely with regards to the initial splitting of the sea for the sake of the entire nation of Yisrael. On that occasion, the sea split of its own free will, without the need to resort to the condition imposed by HKB"H at the time of creation. In contrast, when the sea turned into dry land for a second time, specifically for Dasan and Aviram, the term "bekiah" is not mentioned at all. The passuk simply states: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" — and Bnei Yisrael walked on dry land in the midst of the sea.

Therefore, our blessed sages correctly classify the second transformation of the sea into dry land for the sake of Dasan and Aviram as: "קריעת ים סוף". In other words, on that second occasion, the sea was forced to split for Dasan and Aviram against its will — akin to a person who rents his clothes due to extreme torment and distress. This is substantiated by the fact that the Torah only mentions the stipulation HKB"H imposed on the sea at the time of creation to split before Yisrael with regards to the second splitting — as it is written: "וישב הים למנוח בוקר לאיתנו".

We can now appreciate the depth of the sages' wisdom. They chose not to utilize the term "Bekias Yam Suf," but rather the term "kriah": "וקשין לזווג כקריעת ים סוף", "קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". They wished to emphasize the merit of the entire nation of Yisrael. While it is true that finding sustenance and a proper mate is difficult, this difficulty is compared to "Krias Yam Suf" — the splitting of the sea especially for Dasan and Aviram. They earned merit by enduring beatings for the sake of Yisrael. How much more so are all of Yisrael worthy of "Krias Yam Suf" in the merit of their dedication and self-sacrifice in their study of Torah and their performance of mitzvos!